

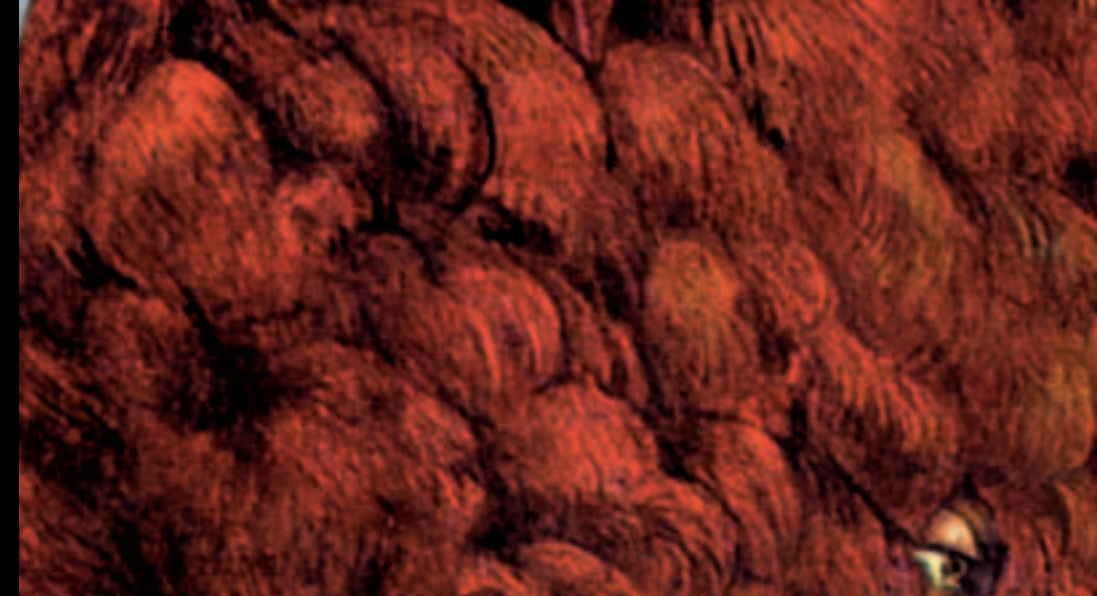
Robert Kačeňák

MILOSRDNÁ LEŽ

Robert Kačeňák (1975)

se narodil v Košicích, kde vystudoval Lékařskou fakultu UPJŠ. Od roku 2004 žije v Praze a pracuje jako psychiatr a psychoterapeut. Pravidelně publikuje v časopisech *Dotyky* a *Slovenské pohledy*. Za povídky získal v uplynulých letech ocenění v celostátních literárních soutěžích pro mladé autory. Svoji tvorbou přispěl do sbírky povídek *Dúšok Jedu* (2000), vydal knížku *Narkisos* (2003) a jeho povídky byly zdramatizovány Slovenským rozhlasem. Následovaly knížky *Vrstevnice* (2005) a *Bezvědomí* (2006). Divadelní hra *Zbitý do nemoty* byla oceněna a inscenována v rámci Fabuly Rasy 2005. Jeho zatím poslední literární počín, román *Milosrdná lež*, získal v roce 2010 cenu v rámci Edice Tvůrčí literární stipendium ČNPS.

Kniha Milosrdná lež nabízí jazykem plným metafor pohled do zákulisí života jedné nemocnice. Psychiatr Mário Sant je vášnivým mladým svůdcem, neustále hledajícím věčnost lásky v její pomíjivosti. Ze Santova odstupu pozorujeme nejen bizarní a zároveň obyčejné osudy pacientů, ale i každodennost nemocničního života, především na chirurgii a gynekologickém oddělení. Beznadějná snaha postav románu uniknout svému osudu stírá hranice mezi šílenstvím a touhou. Pláč přechází ve smích a naopak. Boj zdravotních sester o vlastní nezávislost se střídá s láskou na první pohled. To vše je zasazeno do devadesátých let minulého století, plných porevoluční eufórie, bojů o moc a dělení společného koláče. Román nabízí pohled na člověka ve všech jeho podobách od narození přes krize jednotlivých životních období až po loučení se světem. Několik vzájemně se prolínajících příběhů, které jsou spojeny hlavními postavami, odhaluje vrstvu po vrstvě labyrint vztahů a zpracovává se až k dramatickému závěru.

Tato kniha vychází za laskavé podpory firmy Sandoz.

© Robert Kačeňák, 2011

© Dauphin Strictly Commercial, 2011

Traduction © Justina Trlifajová a spol., 2011

ISBN 978-80-7272-246-4

ISBN 978-80-7272-272-3 Pdf

ISBN 978-80-7272-273-0 epub

ROBERT KAČEŇÁK

MILOSRDNÁ LEŽ

2011

Před mýma očima dopadla na bílý květ těžká kapka a pak ještě jedna. Lístek se chvěje. Prší. Hážu kytici do jámy. Je to zvláštní, začínat pohřbem. Ale moje kniha začíná, když už většina příběhů skončila.

Lidé staví mezi sebe a dešť' deštníky. Rozvírají se kolem jako rozkvetlé černé květy. Objevují se jim nad hlavami jako bubliny v komiksech. Černé myšlenky. Kdybych je tak opravdu dokázal číst. Dozvěděl bych se pravdu.

„V psychiatrických léčebnách je pravda skutečně relativní. Nikde jinde na světě o ní nemůžete pochybovat víc, snad jen v Bílém domě nebo ve Vatikánu...“ řekl mi jednou Mário. Seděl naproti mně, popíjel kávu a kouřil neskutečně krásným způsobem cigaretu. Bylo to asi měsíc předtím, než jsme se z důvodů, o nichž se zde nechci rozepisovat, pohádali a pak se několik let nestýkali. Po naší krátké, ale o to bouřlivější roztržce jsem se na něj snažil nemyslet, ale znáte to... Najednou mi před spaním vyvstávaly v hlavě obrazy a veselé příhody, kterými často vyplňoval naše setkání. Nikdy jsem se však neodhodlal sednout za stůl a psát.

A teď lidé stojí kolem vlhkého hrobu. Příběhy, které znám, je spojují navěky. Rozhodl jsem se je vypsát všechny na papír, snad abych se přeludů zcela zbavil, možná to však měla být cesta zpět k Máriu Santovi, k jeho myšlenkám a k lidem, které jsme znali.

1.

„Kde to jsem, Haňo? Haňo! Nechali mě ležet jen tak na náměstí, když jsme byli nakupovat. Slunce pálí a je vedro. Nic nevidím. Všude je tma, světlo mě úplně oslepilo. Kde to jsem? Kolem mě je pevná pavučina jako mříž. Dlažba, na níž ležím, je měkká jako bahno, ale vysušená. Všechno z toho slunce. Zamotávat se do ní. Co jen bude s můjmi koníky na statku? Haňo!“

* * *

Psychiatrické oddělení se noří do šera. Jen nad dveřmi svítí malé zelené světélko EXIT. V pokoji číslo 5 je dusno. Prostor působí stísněně navzdory několika veselým obrázkům na stěnách. Ze všeho nejvíc se podobá dětskému pokoji, ve kterém se dítě probudí uprostřed noci, a v panoptiku temných stínů pokračují jeho noční můry. K vypínači, kterým se rozsvítí světlo, je nekonečně daleko.

Vedle sebe stojí tři postele. U zamřížovaného okna chrápe Dežanero a tlusté břicho se mu zvedá jako obrovský měchýř. Uprostřed leží nehybně Stolár, kterému se vlasy stříbřitě lesknou v měsíčním svitu. Doširoka otevřené oči třeští do tmy, až vidí světelné kotouče jako slunce. Sleduje čtyřiasedmdesátiletého starce na vedlejší lůžku. Kalina je nahý, na hlavě má jen zelenou rádiovku. Motá se v síťovém lůžku jako noční motýl kolem lampy. Jeho ústa tiše ševlí jako křídélka.

„Je mi divně, jsem slabý, jako kdybych měl umřít, hanba, teď ve čtyřicítce, takový mladý chlap. Nic kolem sebe nevidím. Zítřka mám jít na družstvo, nestihnu se doma ani vykoupat. Do něčeho jsem se zamotal a teď mě ten prevít nepustí. Je mi vedro a oni takhle. Proč? Že jsem nechtěl vstoupit do strany? Musím se něčeho napít, jinak zdechnu. Haňo!“

Stolár podává Kalinovi láhev s vodou, ale ten jako by ji neviděl. Za oknem přibrzdí sanitka, tichá, jen s modrým majákem. Ozývají se tlumené hlasy a hřmot dveří.

V několika pavilonech staré Nemocnice sv. Jiljí se tísní vedle sebe oddělení psychiatrie, traumatologie, interna, gynekologie, chirurgie, radiologie, patologie a onkologie. Všechny postavené na periferii města, ani daleko, ani blízko, tak v polovině cesty. Pozůstatek pětiletého plánování bývalého režimu. Kolem pole a rodinné domky, jedna hospoda a auta ztrácející se do noci. Je to hranice města. Za nemocnicí se z jedné strany táhnou už jen vysoké stromy hustého lesoparku. Obrovský komplex může fungovat pouze za podpory státu, církve, školství a městské nadace. Projekt primárky Holubičkové, který měl integrovat oddělení, je jako potápějící se loď, kterou se snaží námořníci rychle přebudovat na ponorku. Mnoha lidem je trnem v oku.

„Kde ta ženská zas vězí... Mám žízeň! Kdybych aspoň něco viděl, musím si pomoci rukama, kolem samý pavučiny. Aha, tady je nějaká hadice, napiju se. Ksakru, tak už mě pusťte, pusou na ni nedosáhnu. Musím si nastříkat do pusy. Táák, povolít... e... fuj, voda je teplá, ale musím pít, pít...“

2.

Medici netrpělivě postávali před nemocničním bufetem.

„No konečně, Adriano,“ zamručel chlapec s extravagantním moderním účesem, když poslední dívka vyšla z bufetu. Rychle strkala do tašky čokoládu a láhev s vodou.

„Starej se o sebe, Gondo.“

Skupinka vešla do nemocniční budovy. Tři chlapi a tři dívky nastoupili do výtahu k přísné jeptišce. Zabodla do studentů ostrý pohled, až je opustila veškerá rozjívěnost a ve vteřině zmlkli.

V dalším patře nastoupil starší pár s nemocnou holčičkou. Jedno oko měla přelepené gázou.

„Pochválen,“ řekla jeptiška.

„Pozdrav,“ zašeptala babička malé vnučce. Holčička se ale schovávala za její kabát. Ani na chvíli nespustila vystrašený pohled z jeptišky, která tam stála vzpřímená jako hradní stráž.

„Pozdrav,“ zopakovala žena a pohládila děvčátko po hlavě. Malá pacientka se jen dívala do země.

„Když nepozdravíš, Ježíšek ti nepřinese dárky,“ naklonila se k ní řeholní sestra.

„Já nevěřím na Ježíška,“ řekla holčička potichu.

„A jakpak to, děvenko?“

Jednooké děvčátko se podívalo na babičku a pak na jeptišku. Pak odvážně oznámilo:

„Ježíšek není.“

„Jak to, že ne, existuje přece,“ zasmála se jeptiška. „Pro koho by jinak stavěli kostely?“

„Promiňte, ale my jsme bez vyznání,“ promluvil pán vedle holčičky.

Jeptiška se opět narovnal a zmlkla. V dalším patře prarodiče s holčičkou vystoupili. Dveře se zavřely a jeptiška přes zuby procedila:

„Až budete umírat, začnete se modlit, komunisti!“

Jakub Gonda vyprsknul, ale Adriana mu stiskla ruku tak silně, že hned přešel do kašláni. Jeptiška vystoupila a oni pokračovali na psychiatrické oddělení.

* * *

Jakmile medicí vstoupili, padla na ně zvláštní tíseň. Sestřička je vpustila skrz velké otlučené dveře. Vystrašení studenti se drželi při sobě. Všechno kolem jako by křičelo. Mysleli si, že se už dostanou na oddělení, ale zatím byli pouze ve velké předsíni s balkonem a společenskou místností. Gonda se pokoušel vtipkovat, ale ostatní byli spíše zaražení. Byla to jejich první praxe na psychiatrii.

„Zůstaňte tady, doktor Sant se vám bude hned věnovat,“ řekla sestra a zmizela za dalšími dveřmi, které na dvakrát zamkla. Zpoza nich se ozývaly tlumené výkřiky.

Studenti se zvědavě rozhlíželi kolem sebe. Pokud se za zamčenými dveřmi před nimi nacházelo psychiatrické peklo, tak toto byl očištec. Byli ztraceni mezi pacienty v pyžamech jako v moři mezi žraloky. Byly tu zamčení, a i když se tomu rozum vzpíral, začínal ve studentech převládat pocit, že se už odtud nikdy nedostanou. Samotné místo působilo dojmem, že by mohli na chodbě zmizet navěky a nikdo by se nad tím nepozastavil.

Za jedněmi z bílých dveří se ozval zvuk splachovadla. Po chvíli se vynořil usměvavý a rozčuchaný mužiček v bílém pomačkaním plášti.

„Á studenti!“ rozběhl se k nim, „promiňte za zpoždění, vyučování může začít.“

Studenti si oddechli.

„Napište mi na papír svá jména, kvůli prezenci.“

Doktor byl živý jako rtuť, nabitý energií přecházel sem a tam. V obličejí měl nervózní tik, jako by se neustále ohlížel, zda někdo nepřichází dveřmi na oddělení. Usmíval se a zároveň studenty zpod huňatého obočí přísně pozoroval.

„Teď mi řekněte, co jste probírali na přednáškách.“

Studenti mlčeli. Přednášky z psychiatrie byly na medicíně vyhledávány jen proto, že se z nich bylo možno kdykoliv ulít.

„Takže nic!“ Doktor si dal ruce do kapes bílého pláště a vážně si je přeměřil pohledem. Studenti nervózně klopiли oči k podlaze jako zomklé slepice.

„Nevádí!“ tleskl doktor náhle dlaněmi o sebe. Hlas měl radostný, zdálo se, jako kdyby malinko poskočil. „Všechno vám vysvětlím.“

„Poslední přednáška byla o schizofrenii,“ osmělila se konečně tichá šprtka v brýlích.

„Tak schizofrenie. Výborně. Teď vám něco vysvětlím, ale vy to NIKOMU neříkejte!“ pohrozil jim rozverně prstem a usmíval se. „Schizofrenie, to je velmi sporná věc. Vidíte věci, které jiní nevidí. To neznamená, že neexistují. Vidíte do dvou světů, vidíte za oponu. Lidé se schizofrenií jsou obdařeni a vy jim jako lékaři svými vlastními postupy kradete duši. Rozumíte? Pokud chcete být dobrými psychiatry, musíte tohle pochopit. Rozumíte?“ zeptal se znovu a jednoho po druhém si přeměřil svým zapáleným pohledem. Studenti váhavě přikyvovali. Doktor zvyšoval hlas stále víc a víc. „Když to neuděláte, budou z vás jen zlí psychiatři, kteří vypalují lidem z hlavy mozek elektrošoky a...“

V zámku na dveřích se ozvalo řinčení klíčů. Těžký svazek narazil o kování a vyzváněl při odemykání jako rolničky na koňském postroji. Na oddělení pružně vklouzl vysoký černovlasý mladík. Ofina mu malinko padala přes levé oko, měl na sobě kvalitní oblek a v ruce koženou aktovku. Zamkl a vzápětí si všiml studentů.

„Kaizere, vidím že jste se již studentům představil.“

Pán v bílém plášti náhle ztratil veškerou jiskru.

„Dobrý den, pane doktore,“ pozdravil.

„Doktor Sant, budu mít s vámi praktika,“ představil se štíhlý mladík. „Promiňte mi zpoždění, ale včera jsem se vrátil pozdě v noci z kongresu.“

Studenti na něj vytřeštili oči, neschopní slova.

„Vidím, že jste začali s vyšetřováním prvního pacienta beze mě,“ smál se. „Všechny skupinky nejsou tak aktivní. Nebudu vás tedy vyrušovat. Dám vám ještě hodinku. Vyšetření

mi každý napíše na papír a pak si to společně probereme. Dejte si na tom záležet, počítá se to k zápočtu.“

Dívky ho hltaly očima. Jeden ze studentů se nervózně zasmál.

Doktor Sant zamířil ke dveřím vedoucím dál na oddělení. Pacienti, kolem kterých prošel, ho zdravili.

„Dobrý den, pane doktore.“

„Dobrý.“ Každého pozdravil malým úklonem hlavy, slůvkem nebo pokynutím. Znal všechny pacienty jménem.

Gonda žárlivě sledoval něhu v tvářích svých spolužaček. Posměšně pronesl starý vtip:

Rozdíl mezi pacientem a psychiatrem je v tom, že ten druhý má klíče.

Sant to zaslechl, ale nijak nereagoval. S politováním si uvědomil, že většina lidí nikdy nepochopí, co takový nevinný žertík znamená.

Studenti odvedli pana Kaizera do jídelny na vyšetření. Seděli nad ním jako komise a on jim vracel opovržlivý pohled dvojnásobně. Od chvíle, co se změnil z doktora na pacienta, se před ním měli na pozoru. Zdálo se však, že je neškodný. Seděl skoro bez pohybu, akorát mrkal na medičky. Půl hodiny poctivě odpovídal na jejich dotazy, které mu váhavě kladli. Skončili na otázkách ohledně dětských nemocí, které měl. Jelikož nechodili na přednášky, nevěděli, na co se mají ptát. Vyšetření se vleklo jako nepodařený výslech z Kafkova románu. Adriana už měla stokrát pocit, že přiskočí k pacientovi a bude si hrát raději na internistku. Poslechne ho fonendoskopem, prohmatá, poklepe. Ještě větší komplikace nastaly, když bylo třeba vyšetření zapsat do odborných pojmů a zjistit diagnózu. Poděkovali a pacient odešel.

Za půlhodinu je však našel na stejném místě v jídelně, znužené, vynervované s otevřenými učebnicemi psychiatrie před sebou.

„Dovolíte?“

Nahlédl Gondovi přes rameno do papírů na vyšetření. Po chvilce znepokojeně potřásl hlavou.

„Pokud chcete, mohu vám poradit.“

„Znova si z nás chcete vystřelit, co?“ podíval se Gonda do okna na druhou stranu.

„Ne, ale ostatní studenti tam píšou tohle...“ vysypal ze sebe několik latinských názvů. Šprtka je rychle zapsala na papír.

„Zmizte,“ zavrčela Adriana.

„Ne, počkejte, zní to dobře,“ zastavila ho dívka v brýlích. „Je to jako z učebnice. Zopakujte to.“

Kaizer se pohodlně usadil na židli a důležitě jim diktoval svůj psychiatrický nález i s diagnózou. Teď už zapisovali všichni.

3.

Mário Sant vklouzl na dlouhou chodbu s pokoji pacientů. Dveře byly otevřené a z podlahy bylo cítit dezinfekci. Probíhala ranní očista a většina pacientů se nacházela ve společenské

místnosti. Hned u vstupních dveří byla sesterna. Proti ní dveře jeho pracovny. Sestřičky zaslechly bouchnutí dveří a zvedly se od ranní kávy, jako by den na psychiatrii začal až teď.

„Pan doktor se vrátil!“ vykřikla nahlas a afektovaně sestřička Kateřina. Přes bílý stejno-kroj měla přehozený kašmírový svetřík s dřevěnými knoflíky.

„Neříkejte, že jsem vám až tak chyběl.“

O rám dveří sesterny se opřela Božena a zvedla husté obočí, které se jí nad nosem srůstalo. Na všechno měla svůj komentář, byla to věčná reptalka. Není divu, že o sobě tvrdila, že pamatuje hnědé uhlí ještě jako kapradí. Na druhou stranu před ní měly dívky respekt, protože uměla věštit z kávové sedliny.

„Jak bylo na kongresu?“ zeptala se Amálka. Za jejími zády se objevila vrchní sestra oddělení, která svým šestým smyslem vždycky vycítila, kde se něco děje.

„Hodně doktorů a žádné sestřičky,“ usklíbl se. Očima hledal Ivon.

Hned na začátku si se sestřičkou dohodli, že navenek budou svůj milenecký vztah tajit. Sant se nechtěl vázat a ona měla vážnou známost. Doktor a sestřička, tolik nepřírozeného v přirozeném. Ivon najednou vyšla z pětky a v umyvadle si opláchla ruce. Dívky kolem něj ztichly a s úšklebkem do sebe štuchaly. Doktor Sant se sám sebe už po tisíci ptal, zda o nich už vědí. Bylo by bláznovství si myslet, že tajemství zůstanou tajemstvími navždy. Sant ale nad tajemstvími rád vládl, krotil je a popouštěl jim uzdu jen ve chvíli, kdy se to hodilo jemu. Najednou cítil lehké mravenčení na šíji. Věděl, co to znamená. Nebezpečí ho snadno vzrušilo. V jedné vteřině oko hurikánu a v druhé na krk dýchá společenská smrt. Realita se hroutí jako domeček z karet. Nepotřeboval ani půl nádechu, aby se uklidnil. Byl připraven na všechno.

Ivon si zatím pomalu utírala ruce do ručníku. Zamyšleně, jakoby ani nevnímala, ho pak složila a úhledně přehodila přes židli.

Měl bych jí pomoci, aby to nevypadalo, že mi nadbíhá, mysl si doktor Sant. Chystal se ji zavolat, protože přílišný odstup ženy je vždy podezřelý. Než však stačil promluvit, vykročila k němu. Zarazil se. Nebyli od sebe daleko a ona udělala jen necelé tři kroky, ale byla to jiná chůze, než jakou si pamatoval. Změnu postřehl okamžitě, jako kdyby začala kulhat. Nebyla to však hmatatelná proměna, neměla s tělem nic společného (alespoň ne v prvním plánu). Doktor Sant se již dávno naučil vnímat dívčí nohy jako tajný jazyk vlastní pouze ženám. Řeč chůze pro něj zůstala po letech nejpochoptitelnější ze všech věcí, které se něžného pohlaví týkaly. Tvrdil, že nohy říkají o ženě všechno, co potřeboval vědět.

Pamatoval si na své první setkání s Ivon, bylo to několik dní poté, co hned po studiích nastoupila do nemocnice. Prošla prostředkem chodby, chladná a nepřístupná, v očích ironické plamínky ženy, která je odhodlána zamést s každým mužem. Sant se dívky dotkl pohledem, jako vítr jí rozčeřil očima vlasy a dýchl na krk, až se mladé sestřičce zježily blond chloupky na šíji. Usmál se a líně sklouzl očima k vyzývavým bokům. Tvářila se, jako by byl vzduch. Náhle se rytmus jejích kroků přetrhl jako šňůrka s korálky, jako by zakopla o něco neviditelné, a ztratil svou pravidelnost. Doktor Sant věděl, že mu v té chvíli podlehla.

Ale dnes byla její chůze *Sebevědomím*, ze kterého vyprchala touha o něco se snažit. Nebyla to letargie poraženého, ale vítěze. Podlehl jí už nejuden římský cízar.

„Dobrý den pane doktore,“ podala mu ruku, jako když někdo vytahuje dítě z jámy. Z výšky a pevně. Ruka, která vás sevře a rychle pustí, když už jste nahoře.

„Víte, co je nového?“ pošeptala mu nahlas do ucha vrchní sestra. „Ivon se vdala.“

Na všechno tedy připravený nebyl.

„Dáte si kávu?“ zeptala se drsným hlasem Božena.

„Kdy jste to proboha stihla?“ podíval Ivon do očí. Směle mu pohled opětovala. *Takhle na tebe*, říkaly její duhovky.

„Minulou sobotu,“ řekla triumfálně s marnou snahou, aby její slova zněla obyčejně. *Bože, ten jeho hlas! Podlamuj se mi z něj kolena*, zaúpěla v duchu.

„Gratuluji.“ Ve skutečnosti však řekl: *Jen počkej!* A ona mu rozuměla. „Škoda že jsem jako na potvoru odjel na psychiatrický kongres,“ podotkl ironicky. „Snědli jste mi všechny koláčky.“

„A vy, pane doktore, kdy se už konečně oženíte?“ popíchla ho se smíchem Felicie. „Přece nechcete zůstat celý život starým mládcem?“

„Co je nového na oddělení?“ vykročil směrem ke své pracovně. Sestřičky ho doprovázely.

„Dědovi Kalinů jsem znovu vyměnila prostěradlo a povlečení,“ promluvila s klidem hráče pokeru Ivon. „Jako vždy. Přes noc vykřikoval, celý se svlékl a snažil se dostat ze síťového lůžka.“

„Když jsem se na něj přišla ráno podívat,“ skočila jí do řeči sestřička Kateřina, která měla noční, „seděl v posteli a čural si do úst.“

„Propil si zdravý rozum,“ podotkla vrchní.

„Čili všechno při starém?“ zeptal se doktor Sant oznamovací větou a byla by to řečnická otázka, kdyby při ní nebyl znovu probodl Ivon očima.

Nic na to neřekla.

4.

Inspekční pokoj lékařů byl nejoblíbenějším útočištěm doktora Valeckého. V plánu nemocnice byl označen jako místnost 69, což byl s výjimkou jedné polohy lásky i dosud největší počet dětí pocházejících z jedné ženy. Zralý gynekolog s břichem převislým přes bílé kalhoty se posadil do pohodlného křesla a zapálil si cigaretu. Před měsícem si na oslavách své padesátky potykal s primářem Spodkem, ale ten had mu od té doby škodil, kde se dalo. Pokoj lékařů, to bylo jeho poslední útočiště, byl rád, že alespoň na chvíli odpornému primáři unikl. Dnes byla místnost jen jeho. Služba sice začínala až po pracovní době, ale bylo nepsaným zvykem, že v den noční (zajímavé spojení) patřila službu konajcímu lékaři.

Kolem půlnoci mi už půjdou ty čtyři nemocniční stěny na nervy, pomyslel si gynekolog. Do služby se netěšil, a to i přes její malé výhody, které se s jeho věkem stále scvrkávaly. Nějak vydržím, říkal si. Co je 32 hodin proti celému životu, který jsem strávil v téhle nemocnici? Poupřivil si dlouhý plášť, který nosil, aby zakryl své mírně křivé satyrské nohy, a podvědomě se pokřábal na chlupaté hrudi, vykukující z rozepnuté košile.

Tehdy zarachotil klíč v zámku. Doktora Valeckého napadlo, že i po dvaceti pěti letech soužití s psychiatrickým oddělením nepřestal být vděčný za to, že se tady všechno zamyká. Překvapení in flagranti se tak snížila na minimum. Vešel doktor Sant.

„Věděl jsem, že vás tady najdu,“ řekl místo pozdravu.

„Musím jít přece příkladem, ať se mladá generace učí. Sedněte si,“ ukázal pohostinně na protější křeslo. Jeho hlas však zněl našťvaně.

„Máte pravdu. Upracovat se k smrti je také jedna z forem sebevraždy.“

„A společností absolutně tolerovaná!“ Potáhl z cigarety jako potápěč, který se jen na chvíli vynořil na čerstvý vzduch a poté se znovu ponořil pod hladinu. Nebylo tajemstvím, že potápění je jeho tajným, neuskutečněným snem.

„Znova vás nenapsali pro operační?“ Byla to spíše oznamovací věta než otázka. Oba věděli, že je to pravý důvod, proč si gynekolog krátí čas na inspekčním pokoji.

„Primář má zase své dny.“

„Hm,“ přisvědčil Mário. Myšlenkami byl stále u Ivon a nedokázal se od ní odpoutat ani několika intenzivními vzpomínkami na těkavé erotické dobrodružství z kongresové noci. Byl na milenku našťvaný. „Hodilo by se nám v nemocnici více mladých sestřiček,“ řekl po chvíli.

„Na to jsem právě taky mysle!“ Hněv z hlasu se již Valeckému vytratil. „Sním o tom, že jednou budeme my dva sedět ve výběrové komisi a při konkurzu do zaměstnání vybírat z uchazeček mladé krásné žákyně střední školy – podle nejpřísnějších kritérií!“

Mário se zasmál: „To by bylo úžasné.“

Oba se spřátelili před rokem a rozuměli si vytrvale, jako běžci na dlouhé trati. V jiném čase a prostoru, či spíše mimo čas a prostor, by byl jeden zralým Casanovou a druhý šviháckým donchuanem. Inspekční pokoj byl takovým azylem v rámci nemocnice, a to nejen proto, co se tu dělo během nočních služeb. Scházela se zde renesance s romantismem, Giacomo se Španělem. I když Valecký by s tím zcela nesouhlasil.

„Dáte si kávu?“ zeptal se gynekolog. Byl už druhý, který mu dnes kávu vnucoval. *Vypadám tak špatně?* pomyslel si Mário. Nahlas ale řekl: „Je dost brzy, ale pokud děláte specialitu podle svého receptu, neodmítnu.“

Doktor Valecký (známý gurmán) se postavil a dal vařit vodu pro oba.

„Není to úplně můj recept, ale jiná mi už nechutná. Zejména ne ta překapávaná brynda. Káva ztrácí vůni,“ říkal si sám pro sebe, když dokonalými pohyby vytíral ubrouskem dva šálky.

Valecký si povšiml psychiatrovy neobyčejné vážnosti. *Něco se děje...* řekl si v duchu. Začal přes své duševní síto cedit vše, co o doktůrkovi věděl. Pokoušel se ze střípků skládky sestavit celý obraz. Gynekologova skoro až detektivní povaha hraničila s profesionální deformací. Dlouhé roky v nemocnici pracovalo psychiatrické a gynekologicko-porodnické oddělení vedle sebe. Lékaři obou specializací sloužili pro zjednodušení v noci na obou odděleních, a když se vyskytl vážnější případ, přivolali si kolegu, který sloužil na telefonu doma. Gynekolog se stal po čase tak trochu psychiatrem a naopak.

„Dávám kávu přímo do vroucí vody a třikrát nechám vychladnout a svařit. Na konec malíčka lžička ledové vody a je to. Cukr?“ Obrátil se k Santovi. Ten ale neodpověděl.

Valecký postavil před psychiatra voňavou kávu.

„Jste nějaký smutný.“

„Opravdu?“ Sant mírně naklonil hlavu stranou. Valecký z tónu jeho hlasu poznal, že svou kořist vyplašil. V psychiatrově se rozezvonily poplašné zvonky a Mário ve vteřině ovládl i ten nejposlednější mimický sval na svém těle a profesionálně modulovaným hlasem dodal:

„To víte, první den v práci po dlouho době.“

Smutek (pokud to byl opravdu on) se Valeckému ztratil přímo před očima. Jako stopa milenců v písku smytá vlnami.

„A co kongres? Pobavili jste se?“ Valecký karnevalovou intonací svého hlasu jakoby kolegiálně mrknul. Oba porozuměli.

„Co si to o mně myslíte?“ naoko pobouřeně odvětil Sant. „Že kudy chodím, tam ojíždím jednu za druhou?!“

Rozesmáli se sladkým smíchem porozumění. Jeden plný vzpomínek na vůně z předchozí noci, druhý ovanutý závanem žhavých představ.

„Stalo se něco podstatnějšího,“ Sant zvažněl.

Valecký se na něj podíval se zvednutým obočím přes šálek kávy, který měl těsně u úst. Že by přece jen v sítu něco uvízlo? Slastně se nadechl vůně pražených zrněk.

„Premiérovo chování jsme prohlásili za chování podobné duševně nemocnému člověku. Všichni to podepsali,“ řekl Mário, jako kdyby mu najednou vyschlo v ústech. Ticho mezi oběma bylo výmluvné.

„Myslíte, že by se lékaři měli míchat do politiky?“ zeptal se opatrně Valecký.

„Máme mlčet?“ Ustrkl si z kávy. „Spodek je taky z Hnutí.“

„No vidíte!“ řekl Mário. O primáři Spodkovi věděl své. Gynekologova exmanželka se s psychiatrem radila před rozvodem a v takových chvílích se kritikou nešetří.

„A budou ti druzí lepší?“ zeptal se najednou starší kolega.

Sant mlčel. Věděl, že Valecký se rád poslouchá, a tak vyčkával, až vychladne. On i káva.

„S politiky je to jako se ženami,“ pokračoval Valecký, který se pohodlně rozvalil v křesle. „Pokud vás nemají pod pantoflem a svatební smlouvu pěkně na papíře, sekají dobrotu, starají se o vás a příliš nevyskakují. Kurvy se z nich stávají až pak. Jsem dvakrát rozvedený, tak o tom musím něco vědět.“ Gynekolog díval na Mária, ale ten neodpověděl.

„Očekáváte v noci návštěvu?“ zeptal se Sant, který nechtěl v tomto tématu pokračovat (gynekolog to pochopil, psychiatr dnes opravdu nebyl ve své kůži), a mezi oběma jako kdyby na chvíli znovu pomrkávalo poťouchlé oko. Valecký se zasmál.

„Víte, po určitém čase s manželkou začne člověk myslet více na jídlo, než na To...“

Zazvonil telefon.

Vizita... pomysleli si oba jako na povel.

5.

Ivon se spokojeně dívala na rozpis služeb na nejbližší měsíc. Ani jednou nesloužila společně se Santem.

Tak to bude lepší, pomyslela si. Plánovala vše do maličkostí jako stratég. Vyšlo jí sice několik služeb s Valeckým, ale ten nebyl až tak nebezpečný, i když i on občas vystrkovat růžky, seladon jeden!

Vzala tác s plastovými mističkami a otevřela skříňku, kde byly podle abecedy řazeny krabičky s léky. *Ráno se Sant nezdál překvapený*, říkala si přitom, když dávkovala tabletky do lahvíček pacientů. Třídila léky podobna Popelce. Poloprázdná platička odstříhávala chirurgickými nůžkami jako zahradník štěpující stromy. *Řekl mu někdo o svatbě už předtím?* Namísto uspokojení cítila nejistotu. Vendeta. To slovo poprvé slyšela v kině, kam ji pozval Mário. Toho večera byla unavená, měla všeho plné zuby, ale on ji fanaticky tahal na film, ve kterém hrála Anastázie Stella. To ona použila to slovo. Vendeta. Tehdy nabrala odvahu poslat Mária k vodě. Pomstít se mu za to, jak se s ní zahrává, jak se jí vysmívá, jak ji mileneckým vztahem ponižuje. Stejně jako filmová hrdinka, kterou hrála Stella, chtěla i ona založit rodinu, mít děti a manžela, který by ji vedl na ulici za ruku. Tomu se Mário jen smál. *Dobře jsem se vdala a teď už jen vydržet. Biologické hodiny tikají neúprosně. Z prstů jí vypadla tabletky a zakutálela se pod stůl. Rychle se pro ni ohnula, aby si nikdo ničeho nevšiml. V zádech pocítila nepříjemné bodnutí. Korozí pevného ženského těla... o tom muži nic nevědí. Ani Sant. Už nikdy se ke mně nedostane, časem změním práci nebo půjdu na mateřskou. To by bylo nejlepší. Jen vydržet.* Odložila připravené léky do skříňky. *Kdo mu to mohl říct?* Chtěla ho srazit na kolena, K. O., a on se ani nezakymácel. Byla šťastná, ale byl to ten druh štěstí, který muži dobře znají a lékaři nazývají ejakulacio precox.

V tu chvíli vešel do sesterny Sant. Sestřička ztuhla, připravena se bránit. Kolem nebyla živé duše. *Co udělám, pokud se o něco pokusím?*

„Prosím, svolajte všechny na vizitu, sestro,“ řekl klidně, jakoby ji dokonce chtěl ochránit. Najednou nechápala, proč se Mária bojí, když má v hlase tolik sametu. Možná měla strach právě z něj.

Vyšla ven a v půlce chodby se ohlédla. Sant se skláněl nad rozpisem služeb a zatínal zuby. Tehdy pocítila někde daleko svou vendetu. Být stále o krok před ostatními! To byl imperativ jejího života stejně jako princip její chůze.

Skoro vrazila do starého Kaliny, který se štrachal po chodbě. *Dnes si vzpomněl, že umí chodit. Včera nevěděl, ani jak se jmenuje*, pomyslela si zlomyslně. *Možná ho Sant nakonec vyléčí.*

Děda se stařecky třásl. Rukou si držel šev kalhot nemocničního pyžama. Už už chtěla odvrátit zrak, když si najednou všimla, jak z nohavice vytrásl obrovské čerstvé hovno, které potichouнку spadlo na linoleum. Dědeček pokračoval ve své cestě „domů“, jako by se nic nestalo. Výkal se potichu rozkládal na podlaze v naději, že si ho nikdo nevšimne.

Nelze říci, že by Ivon nenáviděla muže. Dobře si ale uvědomovala, že stejně jako všechny ženy i ona muži pohrdá, přesvědčena o tom, že jsou to prasata, která se vyžívají ve všem, co něžnější pohlaví považuje za nečisté, méněcenné a zvrhlé. Tedy své vagíny a konečně i samy sebe.

Vyndala z kapsy rukavice, sehnula se a pustila se do úklidu.

První den v práci po dovolené za moc nestojí. I když si to Sant dobře uvědomoval, dneska se skutečně překonával. Jediný pohled na rozpis služeb mu stačil, aby pochopil, že Ivon spálila všechny mosty. Namísto Dudkové se teď jmenovala Řezníková. Ztráta Ivon jako takové ho moc netížila, prohra patřila ke svádění. Mnohem víc byla zraněna jeho ješitnost a kupodivu i jakýsi smysl pro fair play. Ještě si nezvykl, že ženy útočí tak, aby se muž nemohl za žádných okolností bránit.

Vizita se vlekla z pokoje do pokoje jako karnevalový průvod. Mohli se chytit jeden druhého kolem pasu a tančit po oddělení. Byli přece v blázinci. Studenti, kteří už odevzdali Santovi své papíry, nervózně přešlapovali z nohy na nohu, čas se jim vlekl.

Doktor zastavil u pacienta v síťovém lůžku, který byl celý roztřesený a měl nepřítomný pohled. Rozcupoval pěnovou matraci na malé kousky, ty pak vyházel přes oka sítě na podlahu.

„Kdo mi poví, co to je?“ obrátil se Sant k studentům, ale žádný mu neodpověděl.

„Pacient je v deliriu,“ vysvětloval. „Jelikož je zaměstnán jako kuchař, teď nám tu nasázel halušky.“ A jak mluvil, otevřel pacientovo lůžko a povoloval mu řemeny, kterými byl svázán.

Pacient náhle vyskočil a začal křičet. Studenti vylekaně o krok ustoupili. Viděli, jak mu Sant tiše domlouvá, snaží se ho uklidnit. S pomocí dvou ošetřovatelů se mu povedlo pacienta znovu v lůžku uzavřít. Studenti vše pozorovali vylekanými pohledy.

Někdo zatahal Adrianu za rukáv. Byl to starý Kalina, připoutaný do křesla u zdi.

„Semhle sednou, paničko. Nepospíchají moc do rachoty. Omládnou,“ poplácal ji po stehně. Vylekaně ustoupila. Stařec ji držel za bílý plášť jako v pařátech. Všimla si jí Ivon. Něžně, ale nekompromisně vzala Kalinu za ruku, pohladila ho a bílý plášť mu ze sevření vytrhla.

„Takhle je to tu pořád?“ zeptala se šeptem studentka.

Ivon si vzdychla.

„Nejobtížnější není pacienty do řemenů spoutat, ale naopak. Vypustit je.“

Vizita se posunula do dalšího pokoje. Adriana slyšela, jak doktor oslovuje nového pacienta.

„Jak vám můžeme pomoci?“

„Chci nabrat trochu sil. Vyléčit se, abych mohl fungovat v tom blázinci za oknem.“

Zbytek rozhovoru jí unikl, protože na chvíli zděšeně pozorovala, co se děje v pokoji, který před chvílí opustili. Pacienti se jako zombie pomalu dovalili ke kuchaři v deliriu a začali ho za zády personálu osvobozovat z kazajky a kožených popruhů. Adriana polkla naprázdno.

„Je to na sebevraždu,“ pomyslela si a rychle se vrátila k skupince.

*Tak jako se vážný pokus o sebevraždu nezdaří, může se povést pokus demonstrativní.
Murphyho zákon sebevraždy*

Doktor Sant naslouchal stížnostem pacientů jen na půl ucha. *Proč právě Ivon?* Stačilo kývnout prstem a mohl mít každou jednu.

Posunul se s celou suitou k dalšímu pacientu.

„Jak se máte?“

„Pochválen Ježíš, Marie, Josef a o mně ani nemluví,“ řekl Dežanero. „Mám se fajn, jsem plně zdravý a chtěl bych už jít domů.“

Sant si vzpomněl na statistiku. Mezi hospitalizovanými na oddělení byly ti, co chodili do kostela, na druhém místě hned za členy Hnutí. Ale bylo mu to jedno. Ivon mohla být z Hnutí nebo mluvit o Kristu u všeho, co spolu dělali, mohla být sestrou na jeho oddělení, a stejně by si s ní začal. Byla výjimka. Nejen že byla ze sester nejhezčí, ale měla navíc něco, co dělá každou ženu ještě žádoucí, ba přímo neodolatelnou pro všechny Santy světa. Měla přítele, vážnou známost, zaručující lékaři před stykem rafinovanější požitek ze svádění a po souloži spolehlivou diskretnost. *Vlastně teď už manželka*, uvědomil si.

„Ještě ne,“ odvětil Dežanerovi.

„Tak mi alespoň povolte více cigaret, prosím.“

„Kouření škodí zdraví.“

„Když já jsem do cigaret blázen.“

„Sestro Ivon, pište si, sparty třikrát denně,“ řekl Sant. Kdosi za jeho zády vybuchl smíchy.

„Lékárna vám vzkazuje, že tento lék nevedou,“ špitl anděl v modrobílém.

„Jak to!?“ rozčílil se na oko Sant. „Tohle není stát, ale bordel! Když jsem byl naposled v bordelu, to byl stát! Všechno fungovalo tak, jak mělo, zdola až nahoru! (To se smál už i Dežanero.) A teď nejsou Sparty! Jak to?! Za chvíli už nebudeme mít ani jeden lék!“

„Zkoušeli jste už léčit láskou?“ zamumlala si pod nosem Ivon.

Přísně si ji změřil pohledem. Bylo na ní ještě něco, co se mu líbilo. Nestihl to však zatím pojmenovat.

„A nebyla by to jenom léčba placebem?“ zeptal se.

V té chvíli oba hráli role ve věčné tragikomedii všech párů, kde řeč o čemkoliv skončí rozebíráním vztahu. Pacient zůstal pro dnešek na vedlejší koleji. Doktor Sant by zpupnou sestřičku znova dokázal dostat do postele, kdyby měl dostatek času. Jenže právě čas je to, o co tu jde. Ivon může každým dnem otěhotnět a po krátkém čase odejde na mateřskou dovolenou. I skrze hrozbu blížícího se konce Sant nikam nespěchal. Vždy uměl vyčkat na příležitost a stejně to chtěl udělat i nyní. Uvědomoval si, že pokud chce zvrátit náhlou změnu v bývalé milostné rovnováze, nesmí naléhat na uskutečnění věcí, které jsou klenoty, jen pokud jsou spontánní.

7.

Do konce pracovní doby zbývalo ještě pět minut a lidé se už začali nenápadně trousit rychlým krokem přes vrátnici a mizeli v uličkách města. Třípatrové pavilony nemocnice stály v mírném kopci a domy pod nimi se leskly v paprscích zubatého slunce. Ivon, ukryta za záclonou u okna poblíž východu, napjatě sledovala nádvoří. Svět byl zvláštní. I když venku byl dostatek světla, obrazu jako kdyby chyběly stíny. Vydechla si, až když uviděla odcházejícího Santa, který zmizel za vrátnicí. Ještě chvíli počkala a až pak se vydala do bufetu. Několik stupňů nad nulou prozrazovalo blížící se jaro. Vzduch byl čerstvý a vlhký. Jako první odjel z nemocnice ve svém BMW primář gynekologie Spodek

a za ním všichni ostatní. Mezi různobarevnými obleky, sutanami jeptišek a kostýmy před budovou zářily postavy v zinkové bělobě zdravotnických „montérek“. Byla to skupinka znavených mediků.

„Kousek vás doprovodím,“ ozval se Ivon za zády známý hlas. Doktor Valecký se k ní nekompromisně připojil a galantně nabídl jí rámě.

„Vylekal jste mě, pane doktore!“ řekla koketně a zavěsila se do něj. Udělali první kroky a doktor se nečekaně odmlčel. Měla by se přece jenom bát?

„Všichni odcházejí domů a my musíme zůstat,“ přerušila ticho.

„Což o to, nejhorším utrpením pro mě zůstává náš bufet! Místo toho, abych si dopřál teplé lazane v italské restauraci, budu mít k večeři sekanou. Nechtěla byste mi alespoň vy zpříjemnit menu?“

„Jsem nudný společník. Co byste si se mnou celou noc počal?“ prohodila nejnevinněji, jak mohla.

„Vyprávěla byste mi o manželovi,“ nedal se.

Oba byli kluzcí jak úhoři. Přemýšlel o tom, zdali si dovolí pozvání odmítnout. Každá mladá sestra chce doktora, to je nepsaný zákon. Vychovávají je k tomu čtyři roky na škole a pak po celý zbytek života. Pokud je manželství bojem o moc nad tím druhým, tak doktoři a sestry žijí v manželství na druhou. Ivon stejně jako další zdravotní sestry měla kdesi hluboko v sobě zakořeněnou touhu alespoň na chvíli zvrátit subordinaci na oddělení a byla ochotna pro to udělat cokoliv.

„Myslíte, že jste s vaším manželem zažili lásku na první pohled?“

„A je možné milovat i jinak než na první pohled?“

Gynekologovi se zvedl jeden koutek úst.

„Je to zajímavé, vidíte? Určitě přijďte, musíme si o tom promluvit. Udělám vám kafe a už žádné výmluvy.“ Vykročil k bufetu, ruku jí už ale nenabídnul.

„Co na to vaše manželka? Nebude žárlit?“ zeptala se Ivon ještě nevinněji než dřív, rozhodnutá trápit doktora do poslední chvíle.

Valecký bezstarostně pokrčil ramenem.

„Víte, co jsem zjistil po druhém rozvodu? Muž je od slova může. Žárlivost je stejný zlozvyk jako kouření. My muži *můžeme* dělat cokoliv a žena bude stejně žárlit. Tedy je to jedno. Nejlepší je věci nechat být.“

Ivon nesouhlasně mlčela.

„A vy jste žárlivá?“

„Ani náhodou!“

„Ani trochu?“ zeptal se Valecký, vědom si skrze optiku svých prožitých bonvivánských let, že žárlivá žena dokáže být jen málokdy nevěrná.

„Ivon!“ ozvalo se za nimi. Vteřina, kterou potřebovala na otočení hlavy, stačila na to, aby její srdce změnilo rytmus, stejně jako kdysi její kroky při prvním setkání se Santem. Přes hlavní vchod se k ní blížil rychlou chůzí elegantně oblečený muž s kyticí květů a novinami v ruce. Byla překvapená, že ji manžel přišel navštívit do práce, ale dech jí vyrazilo něco jiného. S manželem se vracel do nemocnice taky Mário Sant.

Krátce po poledni se Sant vysvlékl z bílého pláště a chystal se odejít domů. Zdržel se, protože nechtěl odejít dřív, než zkontroluje psychiatrické nálezy, které mu zanechali studenti. Popsané papíry ho příjemně překvapily. Zdálo se, že dnešní mladí lidé se o duši zajímají víc než v době, kdy studoval on. Psychiatrické nálezy měly hlavu i patu, dokonce se strefily i do diagnózy. Písmena se mu v jedné chvíli zamžila před očima. Dolehla na něj únava, jako by z něj první den v práci dokázal vysát všechnu energii, kterou nasbíral na služební cestě. Přemýšlel, z čeho bude další dny žít.

Na dnešek žádné plány neměl. Chtěl si jen zalézt do postele, pustit si vážnou hudbu a srovnat si to všechno v hlavě.

Ozvalo se tiché zaklepaní na dveře.

„Dobrý den, pane doktore. Já jsem Kalina,“ řekl vysoký muž v černém obleku. Oči měl zarudlé jako opilec. Za mužovými zády se schovávaly dvě ženy, taky v černém. Tiše se na sebe chvíli koukali. Vypadalo to, že muž v duchu hledá ta správná slova.

Sant hned poznal, že jeho pacient, starý Kalina, na Vánoce domů nepůjde. Natolik byl už s fenoménem příbuzných obeznámen.

Příbuzní duševně nemocných jsou vždy postižení...

E. Bleuler

Nakonec promluvil muž v černém svrchníku rychle a jednoduše:

„Přišel jsem za vámi... maminka zemřela.“

Čekal, že se začnou vymlouvat a chodit kolem horké kaše, ale dnešek byl od počátku ve všem jiný. Sant nevěděl, kdo tak rozhodl, ale neznámý se od rána asi dobře „bavil“.

„Upřímnou soustrast.“

„Chtěl jsem se zeptat, zdali můžem otci říct, že zemřela.“

Sant na chvíli semkl rty, jak to dělal pokaždé, když musel rychle přemýšlet.

„Můžete jít za ním, ale pochybuji, že projeví účast. Od doby, co jste za ním byli posledně, se jeho stav moc nezměnil. Jediné, co zatím můžeme dělat, je zpomalovat postup nemoci.“

„Jo, děkujeme. Promiňte, že jsme vás obtěžovali.“ Rozloučili se. Sant byl rád, že všechno proběhlo rychle a bez emocí.

Když ale za chvíli vyšel v kabátu na chodbu, našel Kalinovi v hádce. „Měl jsi se zeptat i na lejstra. Zdali je schopen je podepsat.“ Příbuzní rychle zmlkli, když procházel kolem.

Cestou z budovy myslel na manželku starého Kaliny. Naposled ji potkal asi před třemi týdny, když přišla za dementním mužíčkem na návštěvu. *Milá babička*, pomyslel si, když ji poprvé zahlédl a v duchu ženu litoval. Její dlouholetý druh se měl brzy odebrat na onen svět. Nakonec ho předběhla. Lékařské povolání naučilo Maria Santa ničemu se nedívat. Sestřička Amálka, která bydlela v sousední vesnici poblíž Kalinů, prozradila, že babička je (tedy byla) rádná semetrika.

Doktor Sant prošel vrátnicí, na parkovišti před nemocnicí zaparkovalo nablýskané terénní auto s přední maskou tupou jako čenich buldoga. Z auta vystoupil muž, ve kterém poznal Frantu Řezníka, svého bývalého spolužáka ze střední školy. A v duchu

si řekl, že dnes hned tak spát nepůjde. Určitě s ním bude chtít oslavovat svou svatbu s Ivon.

„Nazdar Sant!“ křičel mohutným hlasem.

„Ahoj, díky za kytku, to nemuselo být,“ podotkl Sant a ukázal na kytici, kterou muž nesl v ruce.

„Vůbec, ale vůbec jsi se nezměnil. Moje *héřečka* říkála, že tady děláš, ale neměl jsem čas tě navštívit,“ poplácal ho po zádech.

„Vidím, že se ti vede.“

„Doba přeje odvážným,“ řekl a tahal ho k nedalekému novinovému stánku, kde si koupil Res Publiku.

Sant si vzpomínal na svá školní léta už jen matně, ale na Řezníka nezapomněl, a to nejen kvůli Ivon. Franta svojí tupostí vynikal na gymnáziu jako pomník padlých vojáků uprostřed města. Na hodině ruštiny se ho jednou učitelka zeptala: *Kak tebja zavut?* A on pohotově odpověděl: *U nás zavud Škódofka.*

V současnosti ale stát právě vycházel vstříc Řezníkům všeho druhu. Jako pozitivní vlastnost stačilo, že se jejich jméno podobalo jménu premiéra, anebo že nemluví rusky.

Mohutný podnikatel ho chytl kolem ramen a pokračoval:

„Nikdy jsem nebyl dobrý žák a přiznávám se, na škole jsem ti záviděl. Všimáš si, jak otevřeně mluvím o svých pocitech? Navštěvuji kurz asertivity pro manažery. Rozhodl jsem se, že se začnu vzdělávat. Chci se dostat do vyšší společnosti, když už jsem v balíku, ne? Nikdo si na mě teď nepřijde. Pokud nemáš peníze, nejsi člověkem. Nejdřív se ale musím trochu porozhlédnout (ztišil hlas). Zatím, pokud mám být upřímný, neznám ani žádnou honosnou restauraci, kam bych mohl zvát lidi z kšeftu. Něco, kde si můžeš objednat ústřice nebo kaviár, rozumíš. Možná bys mi mohl poradit?“ Zdalo se, že Řezník navazuje vztahy jenom s lidmi, ze kterých může mít prospěch. „Pozval bych tě a zavzpomínali bysme na staré časy.“

„Ne... anebo počkej, něco mně napadlo!“ Sant, který se do této chvíle ošival a snažil se z náhodného setkání vyklouznout, se najednou otočil a šel s Řezníkem zpátky do nemocnice.

„Mám skvělého kolegu. Je na tyhle věci expert. Musíš ho ale přemluvit, nevím, jestli s tebou půjde,“ dodal schválně. Sant věděl o Valeckého vášni pro dobré jídlo. Gurmánství ale nešlo moc dohromady s jeho neustále prázdnými kapsami. Gynekolog doposud platil alimenty na dcery z předešlých manželství.

Doktora Valeckého potkali před bufetem po boku s Ivon. Překvapená sestřička se nezmohla na slovo. Přímo před očima se karta obracela. Už si myslela, že svoji hru na vendetu dotáhla do konce, a teď se ukazovalo, že to bylo jenom první dějství. Přímo před očima jejího manžela prováděl Sant dábelskou rošádu. Hlavní roli v tom sehrávalo pozvání do restaurace.

Valecký se na oko bránil, ale nakonec souhlasil. Sant se nabídl, že místo kolegy vezme službu. To se už gynekolog i podnikatel chopili nabízené šance jako ryba háčku s návnadou. Ivon stála jako politá studenou vodou. Před chvílí s ní Valecký flirtoval ve velkém a teď ji vyměnil za jídlo bez mrknutí oka! Obchodovali s ní jako s nějakým zbožím. Najednou měla službu se Santem a její manžel tomu nadšeně přikyvoval.

„Zvu vás na *penne*, doktore,“ hulákal a smál se svému vtipu.

Ivon se v duchu zapřísáhávala, že jim všem ještě ukáže.

„Počkejte, nejdříve musím zavolat do restaurace, ať nám připraví víno.“ Valecký se začal rozhlížet po telefonní budce.

„Vemte si můj mobil,“ Řezník sáhnul k pasu jako pistolník. Valecký vytřukal číslo popaměti.

„Françoise? Jak se máš? Qui, bon. Připrav nám prosím víno... Jaké?“ opakoval doktor dotaz a chvíli si tiše měřil podnikatele. „Médoc... ročník... 82, qui?“

9.

Doktor Sant procházel oddělení, které se uložilo k spánku. Z pokoje sester vytékalo pod dveřma světlo jako med. Vešel dovnitř. Všechny seděly pohromadě kolem stolku se slanými tyčinkami. Pokojíček voněl dámskými parfémy.

„Vítejte, pane doktore. Už jsme si mysleli, že jste na nás zapomněl,“ štěbetaly.

„Udělám vám kafe?“ nabídla se znovu Felicie.

Rozhlédl se po místnosti. Jeho pátravému zraku neušlo, že v noční směně zůstaly dívky, které pracovaly i přes den. Jak to tak vypadalo, nebyl jediný, kdo dělá rošády. Bylo to proti předpisům, ale děvčata se měnila, když jim to vyhovovalo.

„Zdá se, že se vám v nemocnici líbí,“ poznamenal.

„Vy nás neprásknete, pane doktore?“

„Bude to lékařské tajemství.“

Na lenošce byly rozházené ženské časopisy. Všiml si, že mezi nimi leží bulvární plátek Jany Halpnerové. Minule si v něm přečetl zajímavý článek o moskevské psychiatrické léčebně. V noci vypukl na jednom oddělení požár a pacienti v uhořeli v postelích. Všichni tvrdě spali po práscích a ti, které se povedlo probudit, víc překáželi, než aby utíkajícímu personálu pomohli.

Připomnělo mu to situaci, když se ho pacienti v předvečer Nového roku nevinně ptali, zda mohou sledovat púlnoční ohňostroj. Bezelstně odpověděl, že jo. Pak všichni pacienti v léčebně sv. Jiljí po večerní dávce léků zalehli a nevěděli o světě.

Ivon, která seděla bokem na židli, se zvedla a ze šuplíku vytáhla škatuli.

„Nabídněte si, něco ještě zůstalo z veselky.“

Nahlédl do krabice, kde mezi ztvrdlými drobký hnízdilo několik okoralých koláčků. Nastalo ticho, které protrhlo nit ženského vyprávění. Z pokoje číslo pět se tlumeně ozýval žalm stařečka Kalinů: *Haño? Haño?! Haňóóó!*

„To byl dnes ale den, co?“ vzdechla do prázdna jedna ze sester. Nikdo se nenamáhal jí odpovědět. Sant byl přesvědčen, že i skrze únavu budou klevetit celou noc. Ženy jsou pokaždé vyčerpány ze všeho, jen ne z kecání.

„Proč jste tak zticha, pane doktore? Chcete už jít spát?“ mrkla Felicie, když před něj stavěla kávu a dala mu nenápadně nahlédnout do výstřihu. „Já vím, že byste raděj dělal na ženském oddělení!“

„Jak bych vás mohl opustit?“ zasmál se Sant. O přestupu na ženské oddělení neuvažoval. Dělal se ženami před lety a byl rád, že odtamtud utekl. Ženské šílenství snášel mnohem hůř.

„Ale jste nějaký smutný.“

„Máte pravdu, zamyslel jsem se,“ přisvědčil vážně. „Kalinovi bude potřeba okamžitě odebrat krev a zanést zkumavky do laboratoře. Byl jsem se na něj podívat a nevypadá dobře.“

„Měl dneska návštěvu a pak před večeří brečel. Prý mu zemřela manželka. Je to pravda, nebo si zase vymýšlí?“ zeptala se Božena. „Volal její jméno celou minulou noc.“

„Naším pacientům se nedá věřit, ale pro tentokrát mám pocit, že je to pravda, sestřičko. Jde z toho mráz po zádech. Vždy se to zhorší, když jeden z partnerů zemře. Dnešní noc bude pro něj rozhodující. Možná to přežije. Ivono, vy máte nejmladší nohy. Jděte s krví do labáku a pak přineste ukázat výsledky,“ řekl Sant. Všiml si, že Ivon zatnula pěsti. Beze slova se ale oblékla do pláště a odešla.

Před měsícem to bylo jejich domluvené znamení. Počítali s tím, že nikomu se z teplého pelechu nechce zvednout. Úkol jako pro popelku, kterým ji pokaždé pověřil, jim umožňoval spát všem přímo před nosem. Sestřičky byly rády, že se nemusí do noci potloukat k biochemii parkem mezi pavilony. Oslepené škodolibostí zapomínaly, že popelka vždy svého prince dostane.

Ivon odešla a Sant se pustil do roztáčení kola konverzace.

„Znáte Dusiče?“ zeptal se.

„Ani ne,“ odvětila Felicie.

„Ale jo!“ štouchnula do ní Božena. „To je lékař z rentgenu.“

„Jo, ten *hezoun!*“ Vyprskly smíchy. Dusič byl ošklivý jako sluj.

„Možná nevíte, ale dřív pracoval na áru. Slyšel jsem, že jednou po operaci probouzel pacientku s vyoperovaným žlučníkem. První, co uviděla, když otevřela oči, byla jeho tvář. Víte, co řekla? BOŽE, JÁ JSEM V PEKLE!“

Sestřičky se zasmály. Andělé v modrobílém.

Doktor dál bavil sestry příběhy a anekdotami. Nakonec, když už pomluvíli každého, koho jen mohli, od primáře Spodka až po uklízečky, nenápadně pohlédl na hodinky. Byl čas. S připravenou výmlouvou se vytratil.

Prošel chodbou blázince, která se topila v šeru, a vystoupal o patro výš na inspekční pokoj lékařů. Posadil se do křesla a čekal. Cigaretu, kterou si zapálil, ve tmě lechtivě tlela a tkala jemný proužek dýmu, který stoupal k lampě. V půli cesty se tříštil a v stále menších vírech se rozpadal. Ztrácel uspořádanost a měnil se v chaos. Jako život sám.

Hlava mu třeštila. Sant měl pocit, že člověk má jen to, co mu osud daruje do vínku, a postupem času už jen ztrácí. Co jednou odejde, už se nikdy nevrátí zpátky, a kdo cítí opak, žije v iluzi. Pokud člověk o něco usiluje, nikdy toho nedosáhne.

Ozvalo se klepání na dveře. Ivon nezaťukala jejich domluveným signálem, ale věděl, že je to ona. Poznal ji podle kroků. Podpatky bot zněly rázně, jako když rozčilený občan vletí na obecní úřad rozhodnutý vyřídit všechno v jednom dni. Takový občan však ještě nikdy neuspěl.

„Donesla jsem vám výsledky,“ řekla, když otevřel.

„Dobře, děkuji. Můžete jít.“

Valecký si sedl s Řezníkem k rezervovanému stolu a podnikatel mu nabídl drahou značku cigaret.

„Chci, abyste mě zasvětil do mystiky gurmánství, vždy jsem obdivoval lidi, jako jste vy,“ řekl čerstvý novomanžel, který si neuvědomoval, že kdyby se estetické vnímání dalo získat jen používáním určitých gest nebo slov, tak by ho prodávali v drogerii s návodem k použití. Valecký od počátku věděl, koho má před sebou, a neváhal situaci zneužít.

„Nevím, zdali takhle... v průběhu *jednoho* večera.“

„Samozřejmě neočekávám, že budu hned všechno znát,“ skočil mu řeči podnikatel. Valecký nepokračoval. Dosáhnul toho, co chtěl. Pustil se tedy do výkladu:

„Základem všeho je filozofie, přáteli. Tady nejde jen o jídlo, neboť pokrm se naučíte dokonale vychutnat, až si budete umět užívat všeho kolem sebe. Zvuky, vůně... Hédonisti správně říkají, že příroda vybavila člověka smyslovými orgány na to, aby si užíval světa.“

Přišel číšník a podal jim jídelní lístky. Podnikatel menu rychle proběhl pohledem, ale už v aute se domluvili, že jídlo bude vybírat doktor.

„Polévku z holubů pro mého přítele, Françoise, a pro mě... dnes vyzkouším bourride. Jako hlavní chod nám oběma připravte jehněčí stehno v rybízové omáčce s portským.“

„Skvělá volba, le doctoeur,“ poroučel se číšník.

„Taky se mi líbí,“ Valecký se rád poslouchal. „Holubí maso vás svou chutí připomínající zvěřinu připraví na hlavní chod. Polévka je úplně dokonalá s jednou dvěma lžícemi skotské, ale jelikož je majitel Francouz, pochybuji, že ji tam přidají.“

Řezník nasával každé slovo. První, co se s doktorem Valeckým naučil, bylo tvářit se, že rozumí, i když opak byl pravdou. Nikdy předtím a ani pak se nechoval tak skromně. Školení v asertivitě a nedávná svatba se pod jeho umírněnost společně podepsaly stejnou mírou.

„Proč jste volal z nemocnice číšníkovi, aby připravoval víno předem?“ zeptal se.

„Objednal jsem vám jeden z výjimečných ročníků ušlechtilého červeného vína a to je potřeba před podáváním nejen vychladit, ale i odkalit...“ sledoval doktor pohledem elegantní čtyřicátníci u vedlejšího stolu. Muž, který ji doprovázel, jí gentlemansky odsunul stoličku, aby si mohla sednout.

„Odkalit? O tom jsem nikdy neslyšel.“

„Dělá se to jenom u starých ročníků. Je to odstranění usazenin, moc důležitý a nebezpečný výkon. Víno se jím může úplně znehodnotit. Když se ale provzdušní správně, aroma jmeně zesílí a víno je skutečně kouzelné. Dělá se to nejpozději hodinu před samotným pitím, proto jsem volal předem. K jehněčímu se dokonale hodí.“ Žena, kterou dál sledoval koutkem oka, ho obdarovala zářivým úsměvem. Ona by rozhodně *odkalit* nepotřebovala. „S vínem je to jak se ženami. Předtím než si začnete užívat, je hodinu zbavujete stresu, který je takovým nánosem z celého dne. I když pravda na rozdíl od vína se dlouhá předehra spíš užívá u ročníků mladších.“

„Do telefonu jste řekl takové směšné slovo, které znělo jako dok nebo doktor. Co je to za víno?“

„Myslíte Médoc? To je název oblasti. Považoval jsem za neslušné našeptat Françoisovi přímo samotný název. To by se ho dotklo. Předpokládám však, že nám přinese Chateau-La-

tife-Rothschild anebo Chateau Moulin-a-Vent Arsec. Kvalitní vína, které mají slušnou chuť a neztrácejí ji ani časem. Vždyť to znáte: Víno mění se na ocet stejně jako láska v manželství.“ Poslední větu řekl hlasitěji a doufal, že ji uslyší i dáma od vedle.

„Vyprávíte samé zajímavé věci, ale ohledně žen jste pesimista.“

Valecký nadále pohledem sledoval neznámou krasavici.

„Za vše mluví, že jsem dvakrát rozveden, ale ať vás to nemate.“ Večerní róba ženě u vedlejšího stolu padla jako druhá kůže. Obepínala břicho, které se ještě pokoušelo o plochost. Oblé boky prozrazovaly majitelčin divoký temperament.

„Myslíte, že nám to s Ivon povede?“ zeptal se najednou podnikatel.

„Jistě, jen nesmíte moc plánovat předem.“

Řezník se najednou zahloubil do sebe. Dosáhl všeho, co chtěl, bohatství, postavení a krásné ženy k tomu. Ona však chtěla, aby měli dítě co nejdříve. Váhal, potřeboval by ještě nějaký čas. Nerozuměl jejímu spěchu.

„Jak jste poznal, že se bojím?“ zeptal se.

„Nás doktorky lidé nemají moc v lásce, neboť před námi nic neutají. Nejsme vševědoucí, jen vidíme víc do hloubky.“

Znechutilo ho, že žena u vedlejšího stolu se tak dobře baví. Smála se, jako by její společník, říkal nejbáječnější vtíp za vtípem. Ve chvílích, kdy se smála, byla ještě vznešenější. Oba muži na chvíli zmlkli, protože přišel Françoise a servíroval jídlo. Postavil se po pravé straně stolu, malý, a přece vyrovnaný, pak přešel na opačnou stranu a zleva pokládal na stůl červené víno v karafě. Valecký zvedl sklenici a Řezník po něm opakoval každý pohyb.

„Pijte malými doušky, nedržte ho zbytečně v ústech. Před pitím i po něm si ubrouskem otřete rty.“ Oba si diskrétně upili vína a pustili se do jídla. První promluvil podnikatel.

„Asi bych vám to neměl tak otevřeně říkat, ale na kurzu nás učili...“ Mluvil s tvářemi vydutými na jednu stranu, jelikož si na rozdíl od Valeckého vložil do pusy veliký kus masa.

„Zadržte! Budu hádat.“ Gynekolog konečně odvrátil pohled od ženy a upřeně se zahleděl na svého žáka. Nesnášel, když někdo mluvil s plnými ústy. „Vlastně vám řeknu jen jednu věc a vy se nad tím zamyslete. Ženy milují sex stejně jako muži, pokud ne víc. Musí si jenom svoji touhu uvědomit. Ivon není jiná. Ukažte jí její vlastní krásu.“

„Myslíte?“ přežvykoval podnikatel. „Těžko tomu uvěřit, ale já ženským nerozumím tak jako vy. Víte kolik peněz Ivon utratí za kosmetiku? Za jednu návštěvu v krámu zaplatím tolik, že by z toho jeden člověk mohl žít měsíc. Je posedlá šminkama! Kupuje výhradně značkový make-up, který používá herečka Stella. Když někam jdeme, maluje se minimálně hodinu.“

„Není se čemu divit. Možná tím, že použije stejný make-up, má pocit, že získává i její slavnou tvář.“

Žena u vedlejšího stolu se nakažlivě rozchechtala, jako by se smála tomu, co řekl. Zakláběla hlavu a spolu s ní se napínalo celé její tělo. Vlasy vlály po odhalených zádech. Prohýbala se jako luk. Najednou ženě z dekoltu vyskočilo něco bledě žlutého a pružně to dopadlo na stůl. Odrazilo se to od ubrusu a dopadlo na koberec. Valeckému stačil jediný pohled, aby pochopil, co se stalo. Žena měla amputovaný jeden prs a toto byla její silikonová protéza.

Ivon zůstala stát jako opařená. Mário zavřel dveře a poslal ji pryč bez jediného slova. Když před chvílí kráčela tmou pro výsledky rozboru krve, vířily jí v hlavě různé myšlenky. Očekávala, že na ni bude naléhat, toužila po tom, aby ji prosil. Ponížená a na kolenou. Počítala dokonce s tím, že se ji bude snažit získat násilím. Připravovala si výmluvy. Najednou stála před zavřenými dveřmi a on ji poslal pryč, stejně jako se posílá pryč pošťák nebo dítě, které přijde zpívat koledy k Vánocům. Takového ho vůbec neznala.

Přitiskla ucho ke dveřím. Slyšela vodu puštěnou do umyvadla, pravděpodobně si myl ruce. Voda vzdáleně hučela jako na jezu za městem. Známy zvuk v ní náhle vyvolal vzpomínku na jedno z jejich předešlých setkání. Nejprve ucítila v nose slabou vůni březového šamponu. Jednu noc, poté, co se pomilovali, jí Sant začal mýt vlasy. Od jiného by ji možná neobvyklý návrh urazil, ale jemu věřila. Věděla, že je chce umýt jen tak, oběma pro radost. Klekla si u vany, sklonila hlavu přes okraj a on začal pomalu a příjemně promývat kadeřavé prameny. Dívala se, jak se odrážejí od bílého smaltu. Vlasy vodou ztmavly. Ivon uvnitř, někde kolem pupku, ještě hořela rozkoší. Mladý lékař se jí pomalu prohrabával kudrnami vlasů, konečky prstů masíroval pokožku. Pociťovala jeho doteky, jako kdyby se dotýkal přímo mozkových závitů. Nebyl jako jiní chlapi. Byl citlivým milencem, věnoval se jí celou svojí osobností. Mário byl jeden z těch mužů, kteří pokaždé přinesou ženě pugét, i když kytky rychle vadnou, protože vědí, že ženám nekonečný koloběh zániku vyhovuje. Vždy můžou přijímat stále nové a nové poklony v podobě růží.

Představy Ivon proletěly hlavou v necelé vteřině a po ní následovala trpká vlna odporu. Měla se teď znovu přizpůsobit, podvolit situaci? Byl na ni milý, ale cítila se pokaždé jako otrok. Chtěla se rozhodovat sama. A zároveň cítila, že i kdyby chtěla, tak nemůže. Nebylo před tím úniku. Vnímala se „fatálně předurčena svobodou“, co byla degustátorská lahůdka protikladu, hodná i doktora Valeckého.

Ivon byla přesvědčená, že Mário Sant je povinen mít ji rád! Jak se vůbec opovážil takto jí opovrhout. *Nevyspím se s ním za žádnou cenu, ale vyřítat si to s ním musím. Ve jménu všech žen.* Pomyslela si. A někde v pozadí byla naděje, že konečně ucítí uspokojení z ven-dety, z toho, že se konečně vdala a bude moct otěhotnět.

*Naděje je jako cukr, ač je ho v čaji málo, osladí celý šálek.
staré čínské přísloví*

Věděla, že by měla odejít, polknout urážku. Bylo by to správné a všechno by definitivně skončilo. Namísto toho ale znovu zakleपालa.

Když vstoupila, jako první Santa upoutaly vlasy. Vysílaly kolem sebe auru, které si nebylo možné nevšimnout. Jakoby celé zelektrizované něžnou vzpomínkou a rozhořčením mladé ženy beze slov křičely, zkroucené jako malé plamínky. Doktor Sant znal hodnotu ženských

vlasů. Nebyl ostatně sám. Příslušníci SS v koncentracích stříhali vězeňkyním hlavy dohola, aby jediné, co po nich na světě zbuđe, byly vlasy. Prozradila mu to sympatická stará židovka před operací, když ještě cirkuloval na chirurgii u doktora Flašíka.

Tento příklad, sice expresivní, se nejvíce blížil Santově filozofii. Vždy, když ho někdo napomínal, že marní svůj život jen pominutelným ženským tělem, pyšně odpovídal sarkastickou replikou, že vlasy jsou na ženě tím nejhezčím a zároveň tím nejtrvanlivějším, co vám po nich může zůstat. Neztrácí svůj velkolepost ani jednatřicet let po smrti, což potvrdil nespočet exhumací, dodával škodolibě nakonec. Ze všeho nejvíc si na svých milenkách pamatoval vlasy.

„Jsi jako malý kluk!“ řekla mu přímo do očí Ivon. „Neumíš se smířit s tím, že ti vzali hračku. Nikdy nedospěješ!“

Mlčel. Až teď si uvědomil, že klepání na dveře znělo podruhé jinak. Očekával podobný výbuch. Ivon měla temperamentní povahu, v posteli to nebylo na škodu. Teď stála s rukama v bok a prudkými gesty dramaticky doprovázela svá slova.

„Říkají o tobě, že jsi dobrý psychiatr, ale mně nerozumíš!“

Výčitka zabořila, rozdávala rány pod pás.

„Jsi namyšlený jako páv! Každému ukazuješ svoje krásné peří s očima a tvrdíš, že jsi vševědoucí. Ty oči jsou však slepé!“

Čekala, že se bude bránit. Potřebovala si vybit nahromaděné emoce, chtěla se hádat. Mário ale mlčel. Za otevřeným oknem bylo slyšet hlasy pacientů povykujících na křídlo budovy naproti, kde stejně jako oni bydlely ženy za mřížemi. Svůdné hlasy jim odpovídaly, domlouvaly se na schůzkách, které se neměly nikdy uskutečnit. *Láska je všemocná*, pomyslel si Sant. *Nezabrání jí ani šílenství*. Usmál se na bývalou milenkou, jakoby čekal, že i ji přepadne veselá nálada. Ivon však komičnost situace svým sluchem nezachytila.

„Musíš si už jednou a provždy uvědomit...“ začala.

Slova jí zůstala v hrdle, jako dítě v porodních cestách. Sant si stáhl košili přes hlavu a vzápětí spustil na zem i bílé nohavice. Vystoupil z kruhu šatů, který vytvořily na koberci.

Ivon se zhluboka nadechla, a než skončila, stál před ní úplně nahý. Jeho pružné, snědé tělo se bez studu vypjalo. Oba mlčeli. Ivon se neuměla škorpit s nahým člověkem. Proti své vůli hleděla na jeho pevný zadek a pružné boky. Chtěla se otočit k odchodu, ale Sant překonal vzdálenost mezi nimi jediným krokem a zadržel ji. Doufal, že se teď nezačne smát, neboť to jediné ji ještě mohlo v této chvíli zachránit. Když se dívky dotknul, cítil, že mu klade jen slabý odpor. Byla jako omámená.

„Slova brání porozumění,“ řekl, aby umlčel její smích.

„Pokud se se mnou teď vyspíš, tak mu o nás všechno řeknu,“ zapřísahala ho chladně. Mário nic nenamítal.

13.

Po promilované noci ho nad ránem probudil telefon.

„Zjistili jsme, že Kaizer utekl.“

„Jak?“

„Nikdo neví. Prostě na oddělení není.“

Mário koukl na hodinky, přispal si skoro hodinu.

„Volali jste policii?“

„Jo.“

Položil. *Do prdele*, pomyslel si, *to mi den ale začíná*. Oblékl se a trošku uklidil. Ozvalo se klepání na dveře. Vstoupil policajt. Sant měl na chvíli pocit, že si jde pro něj.

„Dobrý den, pane doktore.“

„Hm.“

„Bude to jako obvykle?“

„Jo, asi jo, není ozbrojen a ani nic neukradl,“ zavtipkoval. „Nejspíš se pustil lesem.“

Podal strážmistrovi krátký popis pacienta.

„Tak dobře, mějte se. My jdeme vyvenčit psy.“

„Neublížujte mu.“

„Spolehněte se.“

Sant odešel na oddělení. Obcházel bloudící pacienty jako každý den, odpovídal na pozdravy. Někteří z pacientů měli potřebu se ho dotknout, jako by byl kominíkem nebo světlem. Možná se jenom chtěli přesvědčit, že tam s nimi ve skutečnosti je.

Najednou na něho promluvil stařec Kalina. Měl hluboký, vyrovnaný hlas. Popřál mu dobrý den a pevně mu stiskl podanou ruku. Bylo to šokující, závoj promilované noci s Ivon se najednou docela rozplynul.

Zdálo se, že chronickému pacientovi se poprvé za několik měsíců v hlavě rozjasnilo. Psychiatr s ním prohodil několik cílených dotazů, aby své tušení potvrdil. Nemoc ustoupila. Kalina se rozmluvil o svém smutku, o pohřbu ženy a o tom, jak si zařídí život po tom, co odešla.

Sant nebyl jediný, kdo tvrdil, že duševně nemocní lidé, kteří končí v nemocnici, nejsou osamocenými ostrovy v jinak normálním okolí. Rodiny, v kterých žili Santovi klienti, vždy alespoň trochu pokulhávaly, měly své vnitřní tragédie. Člověk, který vypadl z kola ven a skončil na psychiatrickém oddělení, nemusel být zákonitě nejvíc duševně nemocným členem rodiny. Mnohokrát byl jen tím nejslabším.

Od toho dne se v Kalinových dekurzech objevovaly už jen lakonické zápisy nočních sester: *Spal*.

Sant se zavřel do pracovny a zapálil si první cigaretu. Po lese za nemocnicí pobíhalo několik psovodů v uniformách, další příslušníci kroužili v autě mezi stromy po lesní cestě. Přešel na druhou stranu pracovny. Právě včas, aby oknem uviděl Ivon vycházející z hlavního vchodu. Převlečená z bílé uniformy do cihlového kostýmu rychle směřovala k terénnímu autu svého muže. *Po noční ji to sekne*, pomyslel si. Sant věděl, že je rozhodnutá říct manželovi celou pravdu. Nebyl si ale jist, zdali mu ji ve skutečnosti poví. Sledoval její svůdný krok a vlající vlasy, kterými si sublinoval milenci ženskost na věčnost. Každý pohyb mladé sestřičky byl slabým odvarem či metaforou milování z uplynulé noci. Mário si destiloval její esenci a najednou uchopil podstatu milenci krásy. Líbila se mu esence, ale ne samotná Ivon, překvapivě. Jako by se jen podobala někomu, koho miluje.

Ivon se blížila k autu a chvíle pravdy byla nezvratná. Jejich tajemství najednou rychle skončí, bez elektrizujícího striptýzu, bez dráždivé hravosti honu. Santovi to nebylo po chuti. Na ženu se musí jinak.

Většina mužů hledá při milování polohu, úhel nebo rytmus, který vyhovuje jim. Ne-dělají pohyby záměrně, spíš podvědomě, vedení touhou. Sant naopak přirážel pokaždé tak, aby působil rozkoš partnerce a sám vyhledával méně vzrušující figury. Neměl, na rozdíl od ostatních, problém s ejaculatio precox a ženy ho zbožňovaly, když oddaloval své vyvrcholení.

Sant se otrásl. Jejich společné tajemství mělo být surově vysloveno v několika vteřinách. Pravda byla odporně hořká jako barbiturát, a jak jsme už řekli na začátku, tady v blázinci byla i velmi relativní. Pro Santa byl zatím jedinou snesitelnou formou pravdy sex.

Ivon dokráčela k autu a vklouzla dovnitř.

14.

František Řezník se domů vrátil nad ránem a hlava mu pukala od VELKÉHO vína doktora Valeckého.

Ted' sedí v autě plný dojmů, ale má mnohem víc výčitek svědomí vůči Ivon. Celou noc ho doktor učil, jak se život užívá všemi smysly.

Svědomí kouše z pochopitelných příčin i jeho manželku. O to víc, že i skrze svoji úpornou snahu nic k Santovi necítit pocítila z milování rozkoš. Z perspektivy doktora Santa (který je oba sleduje přes okno v patře) vypadali z dálky jako dva obláčky svědomí, rozevírající k sobě náruč plnou citlivých míst, které je ten druhý povinen (!) zranit.

Ivon se posadí, razantně praskne dveřmi a zapne si bezpečnostní pás.

„Musím ti něco říct.“

„No?“

Auto nastartuje a kličkuje po parkovišti, které je náhle plné policajtů a psů. Z křoví vystoupili dva uniformovaní a vedou muže v pyžamu. Ivon na něm spočine pohledem.

„Podvedla jsem tě...“

Žena napjatě čeká, co manžel řekne. Sama je překvapená, že se ta slova odhodlala vyslovit. Jenže člověk, který má výčitky svědomí, je často pravdomluvnější, než by se zdálo, a pokaždé toho pak lituje.

„To sis vymyslela,“ Řezník věnuje své ženě jenom krátký pohled. „Ty bys toho nikdy nebyla schopná,“ odříkává hlasem plným šťastné naivity a dál se věnuje řízení. S výčitkami svědomí se nejenom spíš mluví pravda, ale i snadněji odpouští. Ivon je na setinu vteřiny manželovými slovy zaražená. Podobně jako když zahlédla nahého Santa. Mužova prostota ji dojde. Oči se jí zalesknou. Auto zastaví na křižovatce a Řezník vyhodí směrovku. Oranžová slzička na obou koncích vozu smutně bliká.

„Proč jsi to řekla?“ Nakloněný mírně nad volant, vyhlíží do stran po přijíždějících autech.

Ivon najednou ví, co mu má říkat. Do ucha jí slova šeptá odvěká ženská moudrost, na které v její jemnosti a rafinovanosti muži často končí.

„Chtěla jsem tě jenom popíchnout. (Otevře okénko a pouští na sebe svěží vzduch vonící po jaru.) Cítím se zanedbávaná, kdybys žárlil, možná by ses mi věnoval více.“

„Moc tě miluji,“ říká muž.